

har gjort gjældende, naar der har været Tale om indirekte Beskatning, og som have været gjorde gjældende af Venner af den fri Næringsdrift i Landet. Det var efter min Mening den naturlige Veie at gaa, men jeg kan nok begribe, at det ikke er dette Things Flertals Mening at gaa den. Derimod har Regjeringen og det andet Thing her lavet os et Forslag, som til en vis Grad skal raade Bod paa den Feilregning, der blev gjort fra den Side, dengang Loven af 3die Mai 1873 udkom. Jeg vil kun sige, at skjøndt jeg er en Modstander af denne Lov, er den nu engang Lov; vi ere Alle nødt til at rette os efter den, og vi maa Alle, hvad enten vi billigede, at Loven kom ud eller ikke, tage Følgerne, thi Flertallet har jo naturligvis altid Ret. (Th. Nielsen: Det er ikke sagt!) Jo, Flertallet har altid Ret; Gudbevares, hvis jeg ikke havde den Tro, maa de Herrer vide, at jeg skulde tiltale Flertallet paa en anden Maade, end jeg har gjort. Jeg er imidlertid beskedig; jeg erkjender, at Flertallet er meget klogere end jeg, tilbølgelig fordi jeg er i Mindretallet. Jeg vil altsaa kun sige, at man har troet at være Patrioter ved at anlægge disse Sukkerfabriker; man har opelsket Dyrkningen af Sukkerroer paa forskellige Steder; man har skaffet Arbejderne en hel Del at bestille; man har skaffet Statskassen nogle flere Penge, end den burde have, fort sagt man har viist, at man var store Patrioter; men desværre er det her gaaet, ligesom det gif Harklein Patriot, man er kommen til at betale sin Patriotisme for dyrt, og nu skulle de Paagjældende reddes ud af Klemmen. Jeg er nu af dem, som have den Mening, at fordi Flertallet i sin Visdom har fastsat Noget, der siden har viist sig skadeligt for en Del Medborgere, som i god Tro ere staaede ind paa den Veie, man har anvist ved den Lov, man vedtog, skal man dog ikke lage altsort haardt paa dem. Jeg tror i det Hele taget, at den Tid burde være forfunden, i ethvert Fald i et demokratisk Land, da man mente, og at den Betragtning ikke burde gjælde her, at Staten er ligegyldig ved, hvoreledes det gaar Individerne. Nei, Staten maa dog til Syvende og Sidst leve af Individerne; derfor er det rimeligt, at den lever i god Forstaaelse med Individerne, og derfor er det ogsaa bedst, at den sørger for Individerne, naar den har loffet den ind paa en Bane, som senere viser sig at være til deres Skade. Det har jo ikke skadet Statskassen, men det har tværtimod gaaet den lidt mere, end den fra Begyndelsen af har gjort Regning paa. Derfor er det som sagt naturligt, at man søger at holde en skaansom Haand over de Bedkommende, for at de ikke skulle gaa til Grunde. Af dette Hensyn kan jeg altsaa være med til at gaa ind paa, hvad der er fastsat i Lovforslaget, og desuden Nogen kan paavise, at Retfærdighed, eller jeg vil sige Billighed — thi Billigheden er en høiere Art af

Retfærdighed, det er nemlig den Art Retfærdighed, hvorved man tager Hensyn til, hvad der ikke i og for sig er retfærdigt og tager sig den Frihed at erklære det for retfærdigt; det er en Art himmelsk Retfærdighed, Noget, der er meget mere, end hvad vi ellers kalde retfærdigt — jeg siger, at hvis Nogen kan paavise, at Retfærdighed og Billighed tale for, at der af disse store Grunde burde gøres noget Mere, vil jeg tage under Overveelse, om jeg ikke kan være med til at gaa et Skridt videre. Jeg vil da imidlertid først se Forslaget, thi jeg vil ikke købe Ratten i Sækken. For Næsten vil jeg med Hensyn til denne Sag bemærke, at det har moret mig at se, at de Sagkyndige ere komne i Gaarene paa hinanden. Det er meget naturligt, thi jo flere Hoveder, desto flere Sind. Der er jo ikke noget Sag i Danmark, i hvilket der er flere Sagkyndige end i Agerbruget. Lige over for dem forsvinde aldeles de Sagkyndige med Hensyn til Kanon- og Jæstningsvæsenet; de ere en ren Ubetydelighed, hvormod de Sagkyndige i Agerbruget ere mange. Der har ogsaa i det andet Thing været den voldsomste Kamp, naturligvis ikke paa Kanoner, men paa Roer; der har været Kamp mellem Sukkerroer og Joderoer. (Th. Nielsen: Kanonerne skulle leve af Roer!) Ja, det ærede Medlems Bemærkning skal jeg ikke indlade mig paa. Jeg har her to Bøger med mig, som jeg med megen Fornøjelse har læst igjennem, og hvoraf jeg har set, hvor mageløs vigtig og nyttig Dyrkningen af Sukkerroer er. Villige har jeg med megen Fornøjelse læst Landsthingets Forhandlinger i denne Sag, af hvilke jeg har set, at det var langt bedre for Fædrelandet at dyrke Joderoen end Sukkerroen, et Spørgsmaal, med Hensyn til hvilket det ærede Medlem, der er fra samme Amt som jeg (N. Jensen), endnu ikke ganske var kommen paa det Rene; han syntes for Næsten at helde noget mere til Joderoerne. Nu har jeg tænkt mig, at Begge kunde have Ret, lige som det hedder i Komædien: I have begge Ret; jeg veed ikke, om der staar Mere. (Berg: I Stakhalfe!) Ja, det tør jeg ikke sige. Der er vistnok Dele af vort Land, hvor Sukkerroen ikke med Fordel kan dyrkes. (Th. Nielsen: For Exempel i Herning!) Ja, det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), som med saa stor Iver eller Interesse talte for denne Sag, viser, i hvilken Grad han er upartisk, idet der, hvor han er fra, kan Sukkerroen ikke dyrkes. (Th. Nielsen: Ja, det er sikkert!) Ja, har jeg sagt Andet? Jeg er ikke sagkyndig; jeg skal ikke afgjøre den nævnte Strid; jeg vil indtage en meget mere beskedig Stilling end min ærede Kollega, det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (N. Jensen), men han er ogsaa inde paa selve Sagen, paa Dyrkningen. Han forstaar det bedre; jeg tør ikke blande mig deri; men jeg vil sige, at det gaar i denne Sag som i alle, hvor der er Sag-